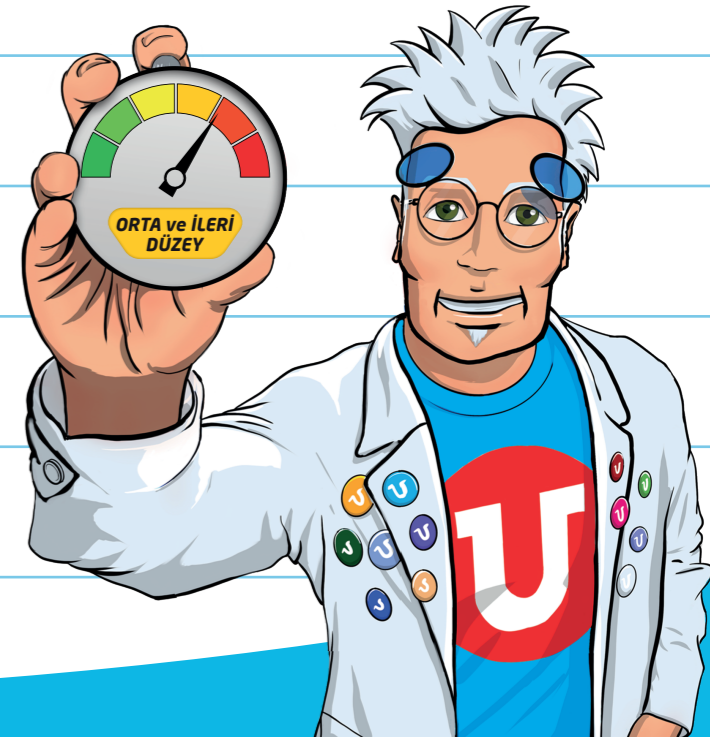

9. Sınıf Orta ve İleri Düzey Tarih Soru Bankası

Tarımdan Ticarete Ekonomi

OSMAN SARI

TARIMDAN TİCARETE EKONOMİ

TARIM

TİCARET

ORTA ÇAĞ AVRUPADA TİCARET

TİCARET YOLLARI

TARIM

→ Avcılık ve toplayıcılıktan tarıma geçilmesi ile birlikte insanlar tükettiklerinden çok üretmeye başlamıştır.

→ Kentlere gelen bu insanlar iş bölümü gereği farklı işlerle uğraşmaya başlayınca uğraş alanları ve kazançlar da farklılaşmıştır.

Yerleşik Hayat

İş Bölümü

Artı ürün

Ticaret - Sınıf
farklılıkları

Devletleşme

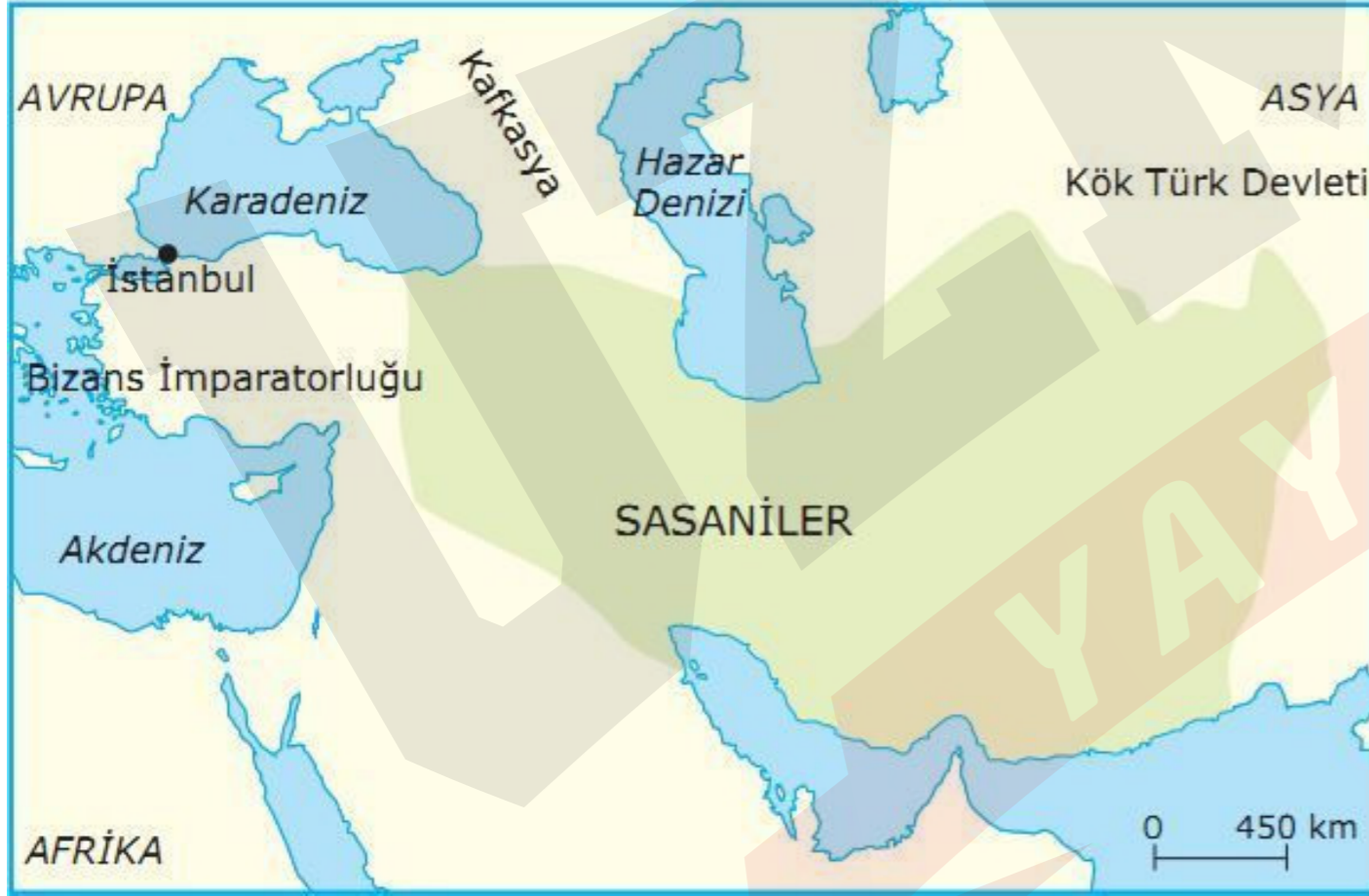
Vergi sistemi
Ordu

Artı Ürünün Siyasi Yapıya Etkisi

Doğu Ülkelerinde

- Toprakların tanrı adına hükümdara ait olması monarşileri daha da güçlendirmiştir.

Avrupa' da

- Feodalite ve derebeylikler ortaya çıkmıştır.

Orta Çağ Avrupası'nda Toplumsal Yapı

I-Soylular

II-Din Adamları

III-Burjuvalar

IV-Köylüler

V-Serfler

Topraktan gelen siyasi ve hukuki üstünler

Dine dayalı siyasi ve ekonomik güç

Dine dayalı siyasi ve ekonomik güç

Dine dayalı siyasi ve ekonomik güç

Dine dayalı siyasi ve ekonomik güç

HİNDİSTANDA TOPLUMSAL YAPI

→ Toprak mülkiyeti Avrupa'da feodaliteyi ortaya çıkarırken Hindistan'da da Kast sisteminin doğuşuna ortam hazırlamıştır. Bu sistem İlk Çağ'da doğmuş ve etkisi azalarak günümüze kadar gelebilmiştir.

Kast Sistemi

→ Sınıflar arası geçiş yasaktır.

→ Toplumsal birliği engellemiştir.

TİCARET

- Orta Çağ' da ticaretin daha önceki dönemlerde yapılan ticarettten çok önemli bir farkı vardır. Bu Çağ'da ticaret uzun mesafelerde yapılmaya başlamıştır. Bu sayede Anadolu, İran, Suriye, Hindistan, Çin, Mısır birer ticaret merkezi haline gelmiştir.
- İslam Ülkelerinde ticaret, Orta Çağ'da gelişmiştir. İslam devletinin hakim olduğu topraklarda büyük hacimli ticaret yapılan, kültürel etkileşimin yoğun olduğu metropoller ortaya çıkmıştır.

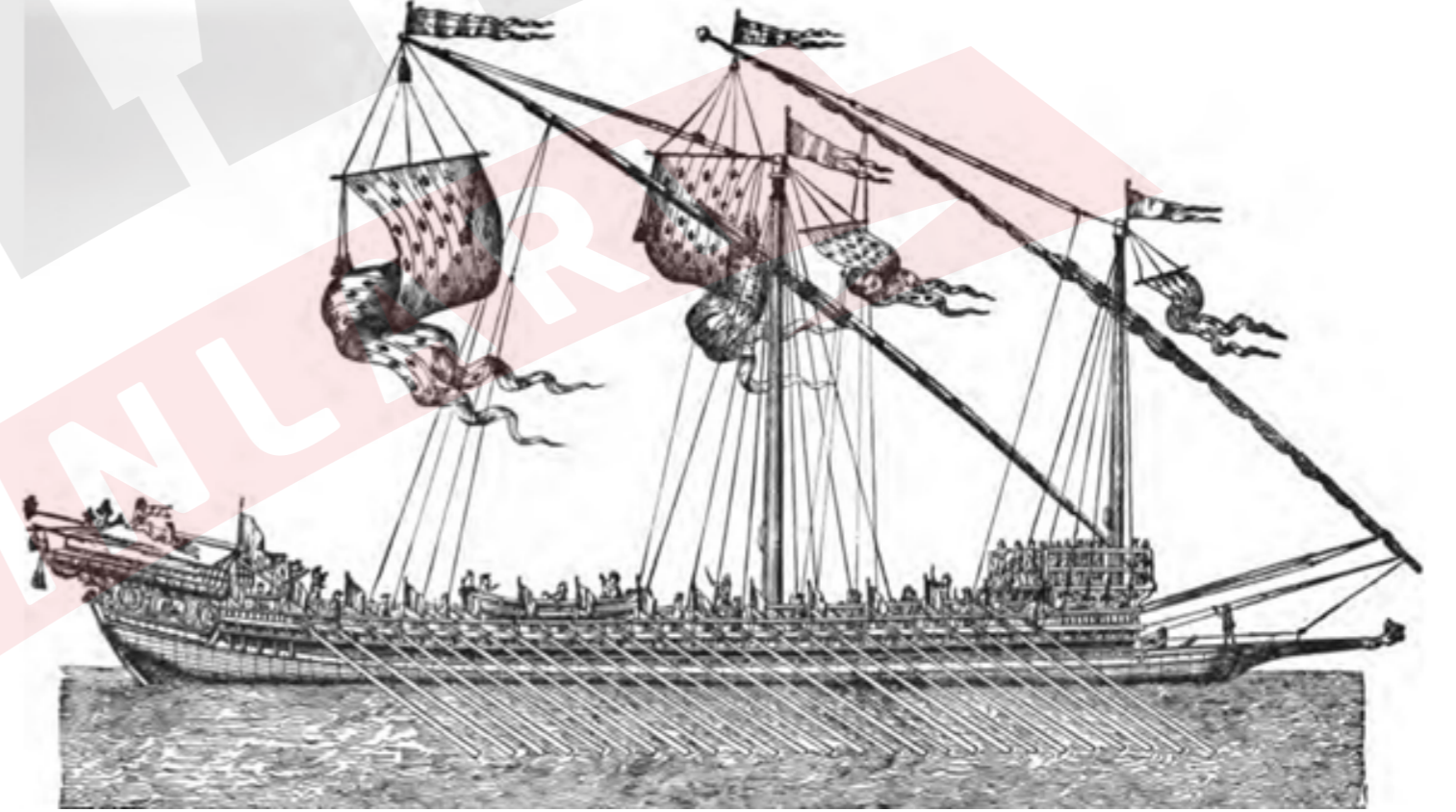

KARA YOLU TİCARETİ

- Ulaşımın hayvan gücüne dayanması ve zor şartlar nedeniyle seyahate katılanların sayısı kısıtlı olmuştur.

DENİZ YOLU TİCARETİ

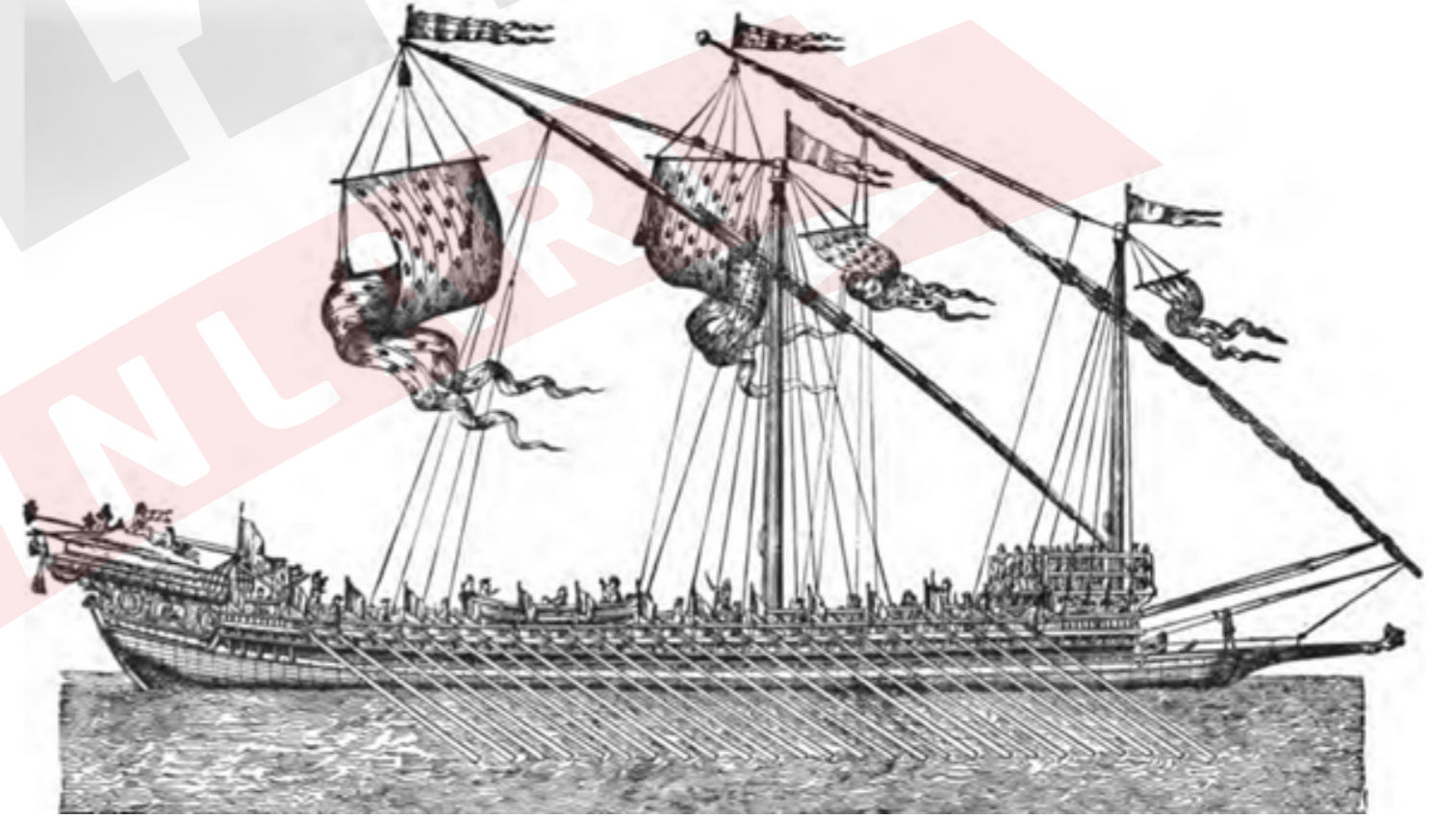
KARA YOLU TİCARETİ

- Ulaşımın hayvan gücüne dayanması ve zor şartlar nedeniyle seyahate katılanların sayısı kısıtlı olmuştur.

DENİZ YOLU TİCARETİ

- İnsan (Kürekli gemi) veya rüzgâr gücü ile gerçekleşirdi. Orta Çağ'da üç yelkenli gemilerin, pusula ve haritanın da kullanımıyla denizciliğin ticari değeri artmaya başlamıştır.

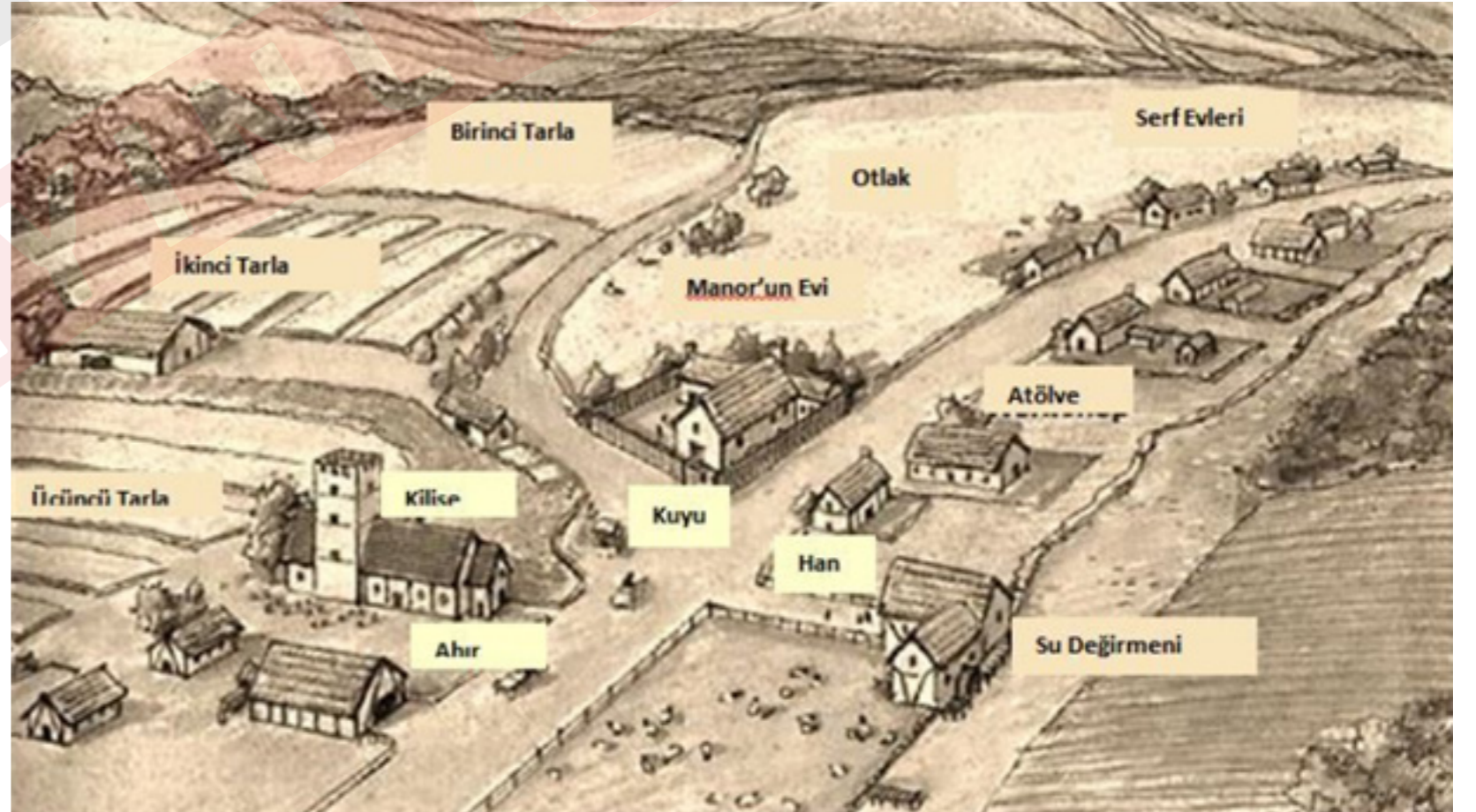

ORTA ÇAĞDA TİCARET

→ Ticaret neredeyse durmuştur.

Nedenleri ?

- Roma İmparatorluğunun yıkılması ile oluşan **siyasi boşluk** nedeniyle güvenlik sorununu ortaya çıkarması
- Feodal beylerin **gümrük vergisi** alması sonucu fiyat artışlarının etkisi
- Şehir nüfusunun azalması ile **dışa kapalı köy hayatı** yaygınlaşması

TİCARET YOLLARI

İPEK YOLU

- En çok taşınan mal ipek olsa da kağıt, değerli taşlar, porselen, cam eşya taşınana çoğunlukla doğal bir yoldur.
- Sadece kervanların, tüccarların seyahat ettiği bir yol değildi. Bilginlerin, ordu-ların, fikirlerin, kültürlerin üzerlerinde seyahat ettiği bir yoldu. Örneğin Marko Polo bu yol üzerinden Çin'e kadar seyahat etmiştir.
- Bu yola hakim olmak için başta Türkler ve Çin olmak üzere, Bizans, Sasaniler, Moğollar, Araplar birbirleri ile sürekli mücadele etmişlerdir.

BAHARAT YOLU

- Hindistan'dan başlayan Baharat Yolu Basra körfezi ve Kızıldeniz ve Akdeniz'e ulaşır.
- Doğu Akdeniz limanlarına taşınan mallar, İtalyan tüccarlar tarafından alınarak Avrupa ülkelerine taşınırdı.

KÜRK YOLU

- Karadeniz'in kuzeyinden başlayıp Çin'e kadar uzanan bir yoldur.

LİMAN

- İhracat (Dış satım), ithalat (Dış alım) mallarının giriş çıkış noktası olmanın yanında, malların depolandığı, gümrük denetimlerinin yapıldığı, pazarlama ve dağıtım işlerinin yürütüldüğü merkezlerdi.

HAN

- Şehir merkezlerinde bulunur alt katında perakende ticaret yapılan dükkânlar bulunurken üst katta yolcuların konakladığı odalar vardı.

KAPAN

- Şehirlere gelen malların toplandığı toptancı halleridir. (Un kapan, Yağ kapanı) Kapanlara gelen mallar perakendeciler ve imalathaneler arasında dengeli biçimde dağıtılarak karaborsa, aşırı fiyat artışı, tekelleşmenin önüne geçilirdi.

BEDESTEN

- Kapalıçarşı'ya benzetilebilir. Şehirlerde değerli eşyaların satıldığı, saklandığı vergilendirildiği yerlerdir.

ARASTA

- Aynı iş kolunda üretim ve ticaret yapan esnaf ve zanaatkârların toplandıkları sokaklardır. Arastaları ahilik teşkilatı ile birlikte Türk-İslam şehirlerinde düşünürsek daha anlamlı olur.

PANAYIR

- Geniş çaplı ticaretin yapıldığı, yılın belirli zamanlarında şehirlerin yakınına kurulan panayırar özellikle Avrupa'da Orta Çağ boyunca oldukça yaygındır.

Örnek:

Mezopotamya'nın kurak olması, sulamalı tarımı zorunlu kılmıştır. Bu yüzden bölgede sulama kanallarının yapılmasıyla üretim artmış ve ürün fazlası yani artı ürün ortaya çıkmıştır.

Bu durum;

- I. üretimin planlanması,
- II. ürünün depolanması,
- III. ürünlerin korunması

ihtiyaçlarından hangilerine neden olmuştur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I, II ve III

Örnek:

Hindistan'da egemen olan sınıflı toplum yapısı aşağıdakilerden hangisi ile adlandırılmıştır?

- A) Kast
- B) Parşömen
- C) Serf
- D) Ahuramazda
- E) Feodalite

Örnek:

Aşağıdakilerden hangisi Türk - İslam dünyasında görülen ticari amaçlı mekanlardan biri değildir?

- A) Kervansaray
- B) Çatalhöyük
- C) Liman
- D) Kapan
- E) Arasta

YAYINLARI

Örnek:

İslamiyet'in ilk dönemlerinde daha çok korunma, savunma ve askerî amaçlı inşa edilerek karakol veya ordugâh olarak kullanılan; ancak zamanla ticari konaklama merkezi haline gelen yapılar aşağıdakilerden hangisi ile adlandırılmıştır?

A) Konsül

B) Ziggurat

C) Ribat

D) Senato

E) Nom

YAYINLARI

Örnek:

XIII. yüzyılın sonuna kadar pek çok ülkenin ticaretinde önemli rol oynayıp, ekonomik hayata canlılık getirmenin yanında her türlü sosyal ve kültürel faaliyetin yapıldığı; günümüzdeki fuarlara benzeyen sosyal faaliyet alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Panayır
- B) Şadırvan
- C) Liman
- D) Bedesten
- E) Kapan

Örnek:

Görselde verilen ticari güzergahlar renklere bakılarak aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

I.	II.	III.
A) İpek Yolu	Kürk Yolu	Baharat Yolu
B) Baharat Yolu	İpek Yolu	Kürk Yolu
C) Baharat Yolu	Kürk Yolu	İpek Yolu
D) Kürk Yolu	İpek Yolu	Baharat Yolu
E) İpek Yolu	Baharat Yolu	Kürk Yolu